

Проект
Енергетичної
Безпеки

Регулятори електроенергетики

Організаційний устрій з метою моніторингу ринку

Розподіл обов'язків з нагляду за
ринком між операторами ринку та
операторами системи передачі

14 січня 2021 р.

ПРОГРАМА

- РОЗПОДІЛ МОНІТОРИНГОВИХ РОЛЕЙ ЗГІДНО З REMIT В ЄС
- ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ACER СТОСОВНО МОНІТОРИНГУ РИНКУ
- ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ НРО СТОСОВНО МОНІТОРИНГУ РИНКУ В КРАЇНАХ ЄС
- РОЗПОДІЛ ОБОВ'ЯЗКІВ З НАГЛЯДУ ЗА РИНКОМ МІЖ ОПЕРАТОРОМ РИНКУ ТА ОПЕРАТОРОМ СИСТЕМИ ПЕРЕДЧІ
- ПОПЕРЕДНІ ВИСНОВКИ ДЛЯ НКРЕКП

РОЗПОДІЛ МОНІТОРИНГОВИХ РОЛЕЙ ЗГІДНО З REMIT В ЄС

ОБСЯГ МОНІТОРИНГУ: ЕНЕРГЕТИЧНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС, АНТИМОНОПОЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЄС

Моніторинг ринку передувє REMIT

Національні регуляторні органи (НРО)

Фокус на:

- **Енергетичне законодавство ЄС:** близько 15 напрямків у рамках Директиви ЄС з електроенергетики: прозорість, ціни, анбандлінг, антиконкурентні практики тощо.
- **Антимонопольне законодавство ЄС.** НРО, ОР та ОСП надають підтримку та співпрацюють з Антимонопольним органом в рамках антимонопольного законодавства ЄС.

Антимонопольні органи

Фокус на:

- **Антимонопольне законодавство ЄС:** горизонтальні та вертикальні угоди, узгоджені практики, (101, ДФЄС), зловживання ринковою силою (102, ДФЄС, ст.11 Закону України «Про ринок електричної енергії»).
- **Енергетичне законодавство ЄС.** Антимонопольні органи можуть втручатися на запит НРО у випадку антиконкурентних практик.

ОБСЯГ МОНІТОРИНГУ: ЗАКОНОДАВСТВО REMIT ЄС

Заборона маніпулювання ринком та інсайдерської торгівлі

- ЄС: ACER, основна організація з моніторингу НРО «можуть» здійснювати моніторинг; вони обов'язково проводять розслідування РРАТ здійснюють нагляд за ринком для повідомлення про підозрілі транзакції
- ЕнС: ACER не працює НРО, основні організації з моніторингу та розслідування РРАТ здійснюють нагляд за ринком для повідомлення про підозрілі транзакції

РОЛІ РРАТ ОКРІМ (ДО) REMIT ТА В РАМКАХ REMIT

Підрозділи нагляду за ринком в структурі енергетичних бірж та операторів ринку.

- Працюють майже від початку діяльності організованих ринків
- Окрім та до REMIT енергетичні біржі та оператори ринку переважно здійснюють моніторинг:
 - a. Дотримання учасниками правил торгівлі на організованих ринках
 - b. Незвичайної, неналежної або антиконкурентної поведінки учасників ринку
 - c. Конкурентності адміністрованих ринків (показники концентрації)
 - d. Еволюції цін
 - e. Ліквідності

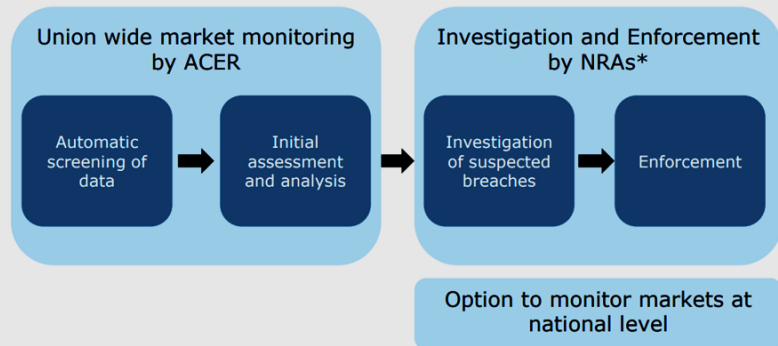
Відповідно до REMIT оператори ринку/енергетичні біржі, оператори системи передачі зобов'язані ...

- Здійснювати моніторинг та вживати необхідних заходів для ефективного моніторингу
- Повідомляти НРО про підозри щодо порушення правил учасниками

РОЗПОДІЛ РОЛЕЙ З МОНІТОРИНГУ ЗГІДНО З REMIT В ЄС ТА ЕНС (1)

НРО

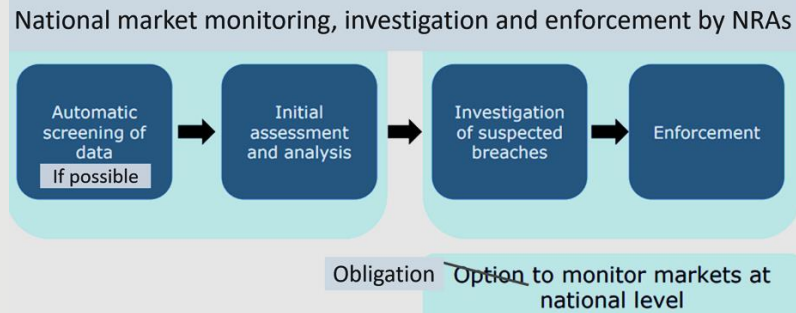
Європейський Союз

REMIT, 7.1 Агентство збирає дані для моніторингу торгової діяльності з метою виявлення заборонених дій.

REMIT, 7.2 Національні регуляторні органи та ACER повинні співпрацювати у здійсненні моніторингу, і з цією метою НРО повинні мати доступ до відповідної інформації, що зберігається в Агентстві. НРО можуть також здійснювати моніторинг на національному рівні.

Енергетичне Співтовариство

REMIT, 7.1 НРО повинні здійснювати моніторинг торгової діяльності для виявлення заборонених дій. Для цього вони можуть використовувати посібники ACER та можуть прийняти правила, що вимагають надання даних учасниками ринку.

REMIT, 7.2 НРО повинні співпрацювати через ECRB у здійсненні моніторингу.

РОЗПОДІЛ РОЛЕЙ З МОНІТОРИНГУ ЗГІДНО З REMIT В ЄС ТА ЕНС (2)

PPAT

Європейський Союз та Енергетичне Співтовариство

REMIT, 15

- Особи, що професійно займаються організацією транзакцій на оптових енергетичних ринках (PPAT), повинні повідомляти національні регуляторні органи про підозрілі транзакції із забороненою поведінкою.
- PPAT повинні створити та підтримувати ефективні схеми та процедури для виявлення випадків забороненої поведінки.

РОЗПОДІЛ РОЛЕЙ З МОНІТОРИНГУ ЗГІДНО З REMIT В ЄС ТА ЕнС (3)

НРО

- Роль з розслідування справ про порушення належить НРО (не ACER/ECRB).
- Розслідування, рішення та санкції базуються на положеннях національного законодавства.
- НРО можуть діяти самостійно або у співпраці з іншими НРО при координації з боку ACER/ECRB
- Розслідування НРО може розпочатися після:
 - звітів PRAT
 - скринінгу ACER (в ЄС)
 - Власного скринінгу НРО (в ЄС та ЕнС)

РОЗПОДІЛ РОЛЕЙ З МОНІТОРИНГУ ЗГІДНО З REMIT В ЄС ТА ЕНС (4)

PPAT

- PPAT не розслідують порушення, не приймають рішення, не виконують рішення.
- Однак порушення згідно з REMIT можуть означати порушення учасниками правил торгівлі на організованих ринках.
- Аналіз порушень та санкцій проводиться PPAT на основі ринкових правил торгівлі.
- Санкції, що застосовуються PPAT, обмежуються тимчасовим припиненням торгів або розірванням договору про участь.

ХТО, НАВІЩО ТА ДЕ РЕЄСТРУЄТЬСЯ ЗГІДНО З REMIT (1)

Реєстрація учасників оптових ринків в НРО

- В ЄС та в Енергетичному співтоваристві учасники, які мають намір торгувати оптовими енергетичними продуктами з доставкою в ЄС, реєструються відповідно в Реєстрі договірних сторін в НРО до здійснення транзакції.
- «Учасники ринку» означає будь-яку особу, яка укладає транзакції на оптовому ринку, що для цілей REMIT включає контракти на постачання кінцевим споживачам, чия здатність споживання перевищує 600 ГВт·год/рік.
- В ЄС учасники, які створені або проживають у державі-члені ЄС, реєструються в національних НРО. Інші реєструються в НРО тієї країни-члена, де вони працюють.
 - ACER адмініструє Централізований європейський реєстр учасників оптового енергетичного ринку (CEREMP).
- В Енергетичному Співтоваристві учасники, які мають намір торгувати оптовими енергетичними продуктами, реєструються в національних НРО Договірної сторони, де відбувається доставка.
 - ECRB адмініструє центральний реєстр Енергетичного Співтовариства.

ХТО, НАВІЩО ТА ДЕ РЕЄСТРУЄТЬСЯ ЗГІДНО З REMIT (2)

Реєстрація в якості зареєстрованого механізму звітності (RRM)

Обов'язки учасників ринку, організованих ринків та ОСП щодо звітності

- Обов'язок звітувати перед ACER (в ЄС) / перед НРО (в ЕнС) про контракти на постачання та транспортування енергії із вторинного ринку та публікувати інсайдерську інформацію належать учасникам ринку.
- Обов'язок запропонувати контракт на надання звітних послуг по угодах, які вони організовують, належить організованим ринкам.
- Обов'язок звітувати про контракти на транспортування електроенергії з первинного розподілу та про номінації електроенергії належить ОСП.

Хто реєструється як RRM

- Для виконання цих обов'язків учасники ринку, організовані ринки та ОСП або реєструються як RRM, або делегують цю відповідальність.
- Для надання послуги звітності інші організації, крім учасників ринку, організованих ринків та ОСП, реєструються як RRM.
- Перелік зареєстрованих механізмів звітності ACER включає 119 організацій.

ХТО, НАВІЩО ТА ДЕ РЕЄСТРУЄТЬСЯ ЗГІДНО З REMIT (3)

Реєстрація в якості RRM

- Організовані ринки, щоб звітувати про стандартні контракти (OMIE, Nord Pool Spot, OPCOM, OMIP, OTE, POLPX, ICE, OKTE, GME, EXAA, EPEX Spot, HUPX, EEX, LAGIE, BORZEN)
 - Організовані ринки, щоб звітувати про нестандартні контракти (Nord Pool SPOT, OPCOM, OMIP, POLPX, ICE, OKTE, GME, HUPX, EEX, LAGIE, BORZEN)
 - Організовані ринки, щоб звітувати про права на електроенергію (OPCOM, OMIP, ICE, OKTE, GME)
 - Організовані ринки, щоб звітувати про загальний розподіл (OPCOM, OMIP, OKTE, GME)
 - Організовані ринки, щоб звітувати про номінації на електроенергію (OPCOM, OKTE, BORZEN)
- Організовані ринки, які не зареєстровані, щоб звітувати про права на електроенергію, загальний розподіл, номінації на електроенергію (OTE, OMIE, Nord Pool Spot, EXAA, EPEX SPOT, HUPX, EEX, LAGIE, SEMO)
 - Організовані ринки, які не зареєстровані, щоб звітувати про нестандартні контракти (OTE, OMIE, EPEX SPOT, EXAA, SEMO)
- Провайдери послуг, щоб звітувати про стандартні контракти, позабіржові угоди, права на електроенергію, загальний розподіл, номінації на електроенергію (Solien, Trauport, Keller, Webware Internet Solutions GmbH)
- ОСП, щоб звітувати про номінації на електроенергію (Energyngnet, NGI, EirGrid, RTE, APG, CEPS, Elia, Mavir, PSE, Red Electrica, Tennet, Amprion, 50Hertz, IPTO)
 - ОСП, щоб звітувати про права на електроенергію (NGI, EirGrid, RTE, Mavir, Red Electrica, IPTO).
 - ОСП, щоб звітувати про загальний розподіл (NGI, RTE, Mavir, Elering, Red Electrica, Tennet, IPTO). But reporting is done by JAO.
 - ОСП, щоб звітувати про стандартні контракти (Amprion, 50Hertz, APG, RWE, Tennet GMBH)
 - ОСП, щоб звітувати про нестандартні контракти (RTE, TENNET, PSE). In Bulgaria national holding.
- Платформи розподілу, щоб звітувати про загальний розподіл (JAO, CAO in SEE)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ АСЕР СТОСОВНО МОНІТОРИНГУ РИНКУ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ASER ДЛЯ МОНІТОРИНГУ РИНКУ

ДЕПАРТАМЕНТ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ РИНКУ

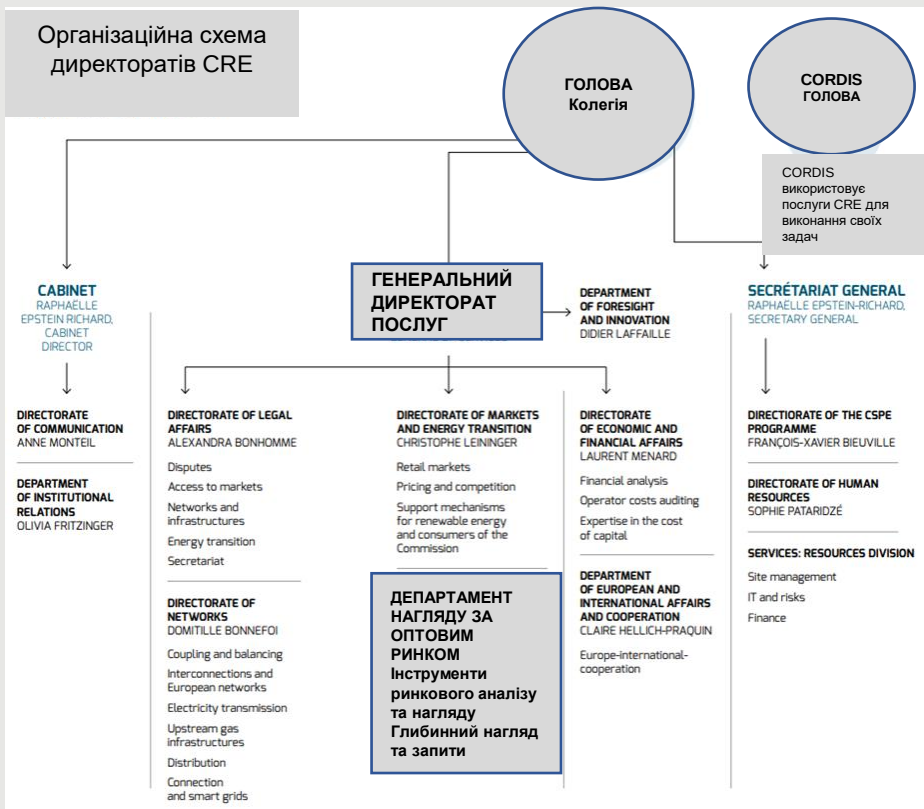
- Координація НРО із загальних питань політики REMIT.
- Керівництво щодо дотримання вимог REMIT щодо прозорості та звітування.
- Збір даних для оцінки та моніторингу оптових ринків енергії, включаючи реєстрацію сторін, що надають звітність.
- Створення механізмів обміну зібраними даними з НРО та іншими відповідними органами.
- Розробка, вдосконалення та підтримка ARIS, включаючи CEREMP, для збору та аналізу даних.

ДЕПАРТАМЕНТ НАГЛЯДУ ЗА РИНКОМ ТА ПОВЕДІНКОЮ

- Моніторинг та оцінка ринкових даних в аномальних випадках.
- Повідомлення НРО про підозру зловживання ринком.
- Координація з НРО під час розслідувань.
- Забезпечення послідовності у застосуванні положень про зловживання ринком.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ НРО СТОСОВНО МОНІТОРИНГУ РИНКУ В КРАЇНАХ ЄС

ВИСНОВКИ ЩОДО ПРАКТИК НРО (1)

Модель 1

Відокремлення моніторингу та розслідувань від рішень, надано незалежному органу

Французькі та британські НРО прийняли модель, в якій:

- Доручає роль моніторингу спеціалізованим департаментам.
- Доручає роль розслідування спеціально уповноваженим особам.
- Відокремлює рішення від нагляду та розслідувань, доручає роль прийняття рішень незалежному органу, а не особі.

CORDIS в CRE та Президія виконання рішень (EDP) в Ofgem діють незалежно від аналітиків та розслідувачів нагляду, а також від свого керівництва.

ВИСНОВКИ ЩОДО ПРАКТИК НРО (2)

Модель 2 Відокремлення функцій моніторингу та розслідування, а також об'єднання функцій розслідування з прийняттям рішень

РУМУНІЯ. МОНІТОРИНГ ТА КОНТРОЛЬ РИНКУ В ANRE

- Підрозділ з питань розслідувань, звітує перед Президентом, займається виключно питаннями REMIT.
- Підрозділ з питань моніторингу та REMIT, звітує перед віце-президентом, займається, серед іншого, питаннями REMIT.

ОСНОВА РЕГУЛЯТОРНОГО ОРГАНУ РУМУНІЇ

- Відокремлення діяльності з моніторингу від розслідування (два підрозділи звітують різним особам).
- Надання рішення Президенту НРО на основі звіту про розслідування, що включає пропозиції стосовно санкцій, таким чином, рішення щодо справи, про ухвалення або відхилення остаточним рішенням Президента (який також приймає рішення щодо заходів примусу) залишається за судовим слідчим.

ВИСНОВКИ ЩОДО ПРАКТИК НРО (3)

Федеральне мережеве агентство Німеччини та Федеральне бюро з питань картелів

- Згідно з Законом про енергетику та Антимонопольним Законом Федеральне мережеве агентство Німеччини та Федеральне бюро з питань картелів здійснюють моніторинг сектору електроенергетики.
- Федеральне бюро з питань картелів відповідає за моніторинг ступеню прозорості (оптові ціни, рівень та дієвість відкриття ринку). Він здійснює моніторинг рівня конкуренції на оптовому та роздрібному рівнях.
- Федеральне мережеве агентство Німеччини оприлюднює щорічний моніторинговий звіт, який включає звіт від Федерального бюро з питань картелів.
- З метою спільної та узгодженої діяльності для виконання спеціальних функцій з моніторингу, два органи спільно створили **«групу щодо контролю прозорості ринку»**.

РОЗПОДІЛ ОБОВ'ЯЗКІВ З НАГЛЯДУ ЗА РИНКОМ МІЖ ОПЕРАТОРОМ РИНКУ ТА ОПЕРАТОРОМ СИСТЕМИ ПЕРЕДАЧІ

ІНШІ ФУНКЦІЇ, НІЖ НАГЛЯД ЗА РИНКОМ У КОНТЕКСТІ REMIT

Оператор ринку (ОР)

- Звітність згідно з REMIT стосовно торгівлі енергією (включаючи накази) від імені учасників.
- Оприлюднення інсайдерської інформації від імені учасників.

Оператор системи передачі

- Передача основних даних до НРО (основні дані ENTSO-E та номінації на електричну енергію).
- Звітність про контракти на транспортування від первинного розподілу.

- За законом, звітність, а саме RRM з боку ОР та/або ОСП може бути встановлена як обов'язкова, щонайменш, на перехідний період. Після перехідного періоду таке зобов'язання може бути делеговано існуючому RRM, якщо такий RRM існує.
- За бажанням або обов'язково, за рішенням НКРЕКП, ОР та/або ОСП створює платформу інсайдерської інформації.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (1)

«Особи, які професійно організовують трансакції щодо оптового продажу енергетичної продукції, розробляють та підтримують дієві домовленості та процедури з метою визначення порушень Статей 3-5» (REMIT, Стаття 15)

ПОСІБНИК АСЕР ЩОДО ОBOB'ЯЗКУ РРАТ РОЗРОБЛЯТИ ТА ПІДТРИМУВАТИ ДІЄВІ ДОМОВЛЕНОСТІ І ПРОЦЕДУРИ

Приклади альтернативного управління

Група з моніторингу ринку (ГМР)

ГМР підзвітний тільки незалежному органу, який не задіяний до повсякденного управління РРАТ.

Департамент з моніторингу ринку (ДМР)

Група з контролю за ринком працює як будь-який інший департамент в рамках організації, звітність перед Директором.

Комітет з моніторингу ринку (КМР)

Група з нагляду за ринком складається з низки експертів, які працюють в різних частинах РРАТ і підзвітні групі з управління, в цілому, або призначеному директору.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (2)

ПОСІБНИК АСЕР ЩОДО ОБОВ'ЯЗКУ РРАТ РОЗРОБЛЯТИ ТА ПІДТРИМУВАТИ ДІЄВІ ДОМОВЛЕНOSTІ І ПРОЦЕДУРИ

Достатність ресурсів:

Наявність певних основних ресурсів, що включає людські ресурси, аналітичні засоби та дані/інформацію.

Політика щодо людських ресурсів: Управління конфліктами інтересів.

Група контролю за ринком:

Відповідні навички та здатність присвятити необхідний час і діяти своєчасно; впровадження прийнятних заходів відокремлення.

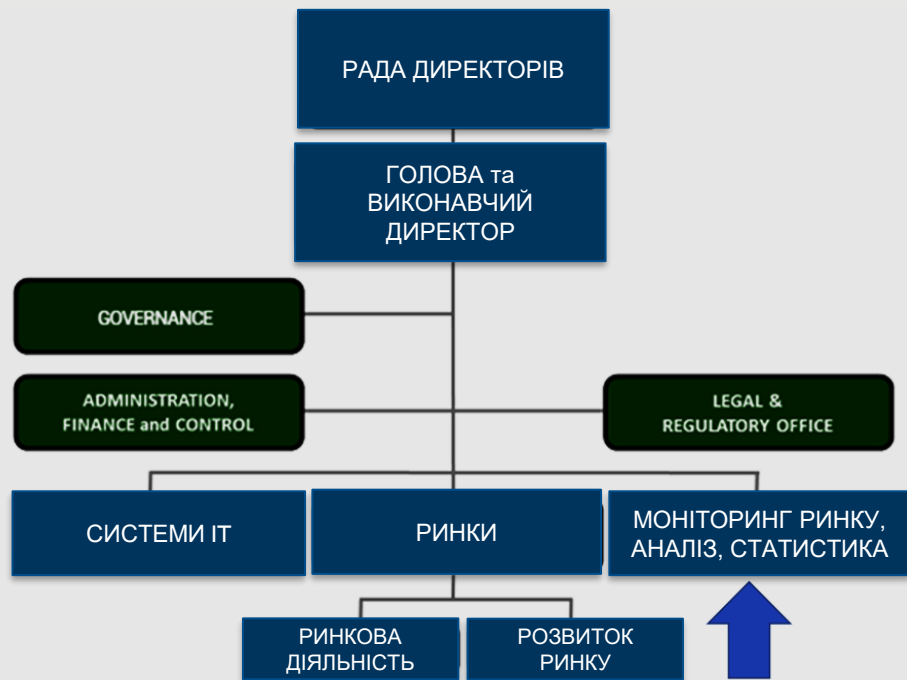
Комунікація з іншими групами:

Група повинна підтримувати регулярний контакт з іншими функціями в рамках РРАТ, для отримання доступу до інформації, необхідної для виконання діяльності.

Конфіденційність:

Інформація, зібрана командою з контролю за ринком з метою розслідування аномальних подій, має розглядатись конфіденційно, а системи, які обмежують доступ до такої інформації, мають бути впроваджені.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (3)

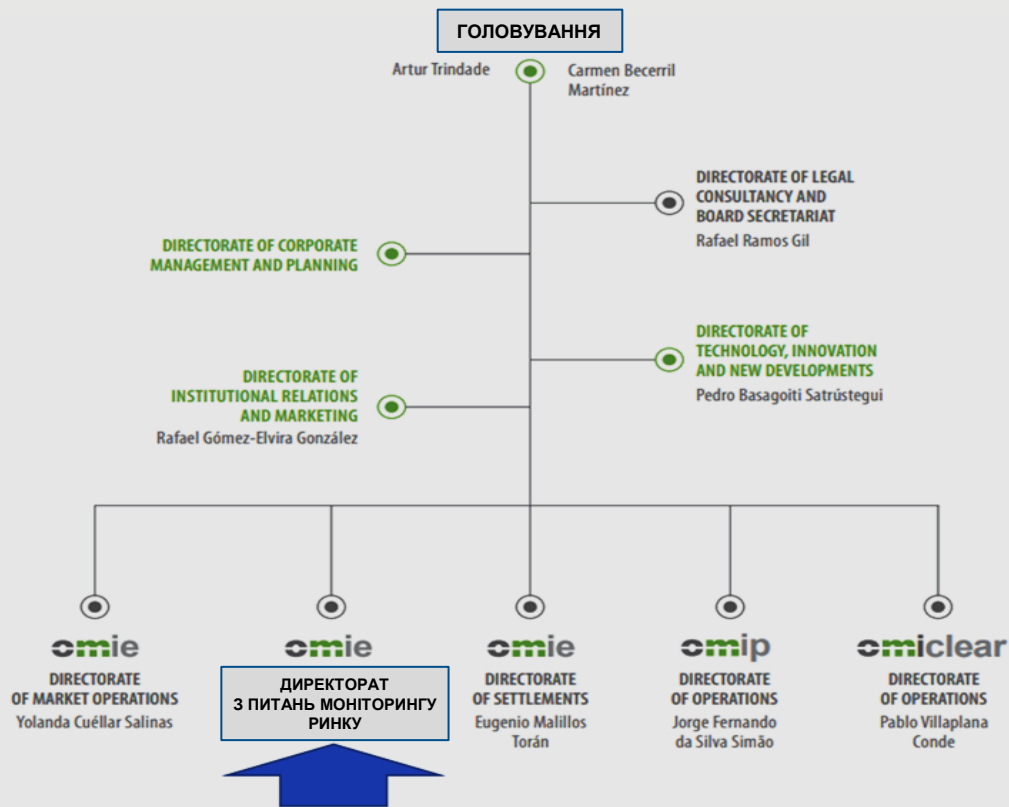

ГМЕ, ІТАЛІЙСЬКА ЕНЕРГЕТИЧНА БІРЖА

- RRM та IP
- Модель управління ГМР
- Процедури:
 - 1) Політика
 - 2) Ризик
 - 3) Група

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (4)

ОМІЕ, ІБЕРІЙСЬКИЙ ОПЕРАТОР РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

- ОМІЕ затвердив модель ГМР.
- Регульовані ринки охоплюють як постачання електроенергії в Іспанії та Португалії, так і звітність ОМІЕ перед CNMC та ERSE.
- Обсяг моніторингу поширюється на вимоги REMIT, з наданням уваги PPAT.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (5)

TOWAROWA GIEŁDA ENERGII S.A, ПОЛЬСЬКА ЕНЕРГЕТИЧНА БІРЖА

- Нагляд за ринком організовано у Департаменті з нагляду за ринком.
- ДНР здійснює нагляд за членами товарної біржі та організованої торгової площадки стосовно того, як вони дотримуються заборони незаконних дій, використання інсайдерської інформації або інших інструкцій.
- ДНР звітує перед польським енергетичним регуляторним органом (ERO) про будь-які обґрунтовані підозри щодо зловживання на ринку.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (6)

ІНШІ РРАТ: ОТЕ (Чеська Республіка) та ОРСОМ (Румунія)

- В ОТЕ немає жодної групи чи департаменту з питань моніторингу. Моніторингом займаються спеціалісти з різних департаментів, звітують перед правлінням.
- В OPCOM наглядом за ринком займався ДМР до 2010 року. В даний час організована ГМР.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (7)

СПІЛЬНИЙ ОФІС З РОЗПОДІЛУ (ЈАО)

- У 2015 році два регіональні офіси з розподілу в ЄС об'єдналися з метою створення Спільного офісу з розподілу, спільної сервісної компанії 25 ОСП в ЄС.
- В рамках REMIT ЈАО S.A не звітує від імені учасників, але тільки від імені операторів системи передачі (ОСП).
- ЈАО в якості PRAT довелося розробити та підтримувати дієві домовленості для визначення порушень в рамках REMIT.
- ЈАО створив Комітет з нагляду за ринком (КНР).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ УСТРІЙ ОР та ОСП (8)

ВИСНОВКИ

- Методичні рекомендації ACER: як має бути організована діяльність з нагляду за ринком та документована з боку OMPs
- Найважливіші принципи:
 - Уникнення конфлікту інтересів,
 - Надання чіткого визначення функції нагляду за ринком,
 - Зрозумілі повсякденні режими та
 - Можливість відстежувати події
- В методичних рекомендаціях надаються три альтернативи для внутрішньої організації
 - Група з моніторингу ринку,
 - Департамент з моніторингу ринку
 - Комітет з моніторингу ринку
- Альтернатива щодо Групи з моніторингу ринку була вибрана представниками GME, OMIE and OPCOM.
- В ОТЕ немає жодної окремої групи чи департаменту. Контроль здійснюється «для кожного процесу».
- Спільний офіс з аукціонів (JAO) у Люксембурзі вибрав альтернативу КНР.

ЗАКЛЮЧНІ ВИСНОВКИ

- REMIT надає чітку вказівку щодо функцій НРО/стосовно моніторингу ринку.
- В методичних рекомендаціях ACER наведено (досить гнучкі) вказівки щодо організаційного устрою в RPAT для виконання зобов'язань з моніторингу.
- Не існує таких вказівок стосовно регуляторів, які в ЄС вибрали різні способи,
- Французький CRE та британський OFGEM мають такий самий підхід шляхом прийняття рішення про відокремлення функцій моніторингу та розслідування, таким чином, надаючи цінний приклад.
- «Моделі», які ми описали, допомагають структурувати наявну інформацію, проте, офіційно не формалізовану, не описану або не рекомендовану.
- Організаційний устрій має бути гнучким, здатним розвиватись, оскільки змінюється структура ринку.

ПОПЕРЕДНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ НКРЕКП

Було вирішено, що основні ролі та функції НКРЕКП стосовно моніторингу оптових ринків енергії матимуть такий вигляд

Розробка та удосконалення правил і процесів моніторингу ринку

Розробка системи REMIT

Розробка нормативних документів

Удосконалення процесів та нормативних положень

Забезпечення прозорості та доброчесності ринків

1

Управління учасниками ринку/основними даними

2

Моніторинг та аналіз трансакцій

3

Розслідування

4

Прийняття рішень/застосування санкцій

5

Забезпечення виконання

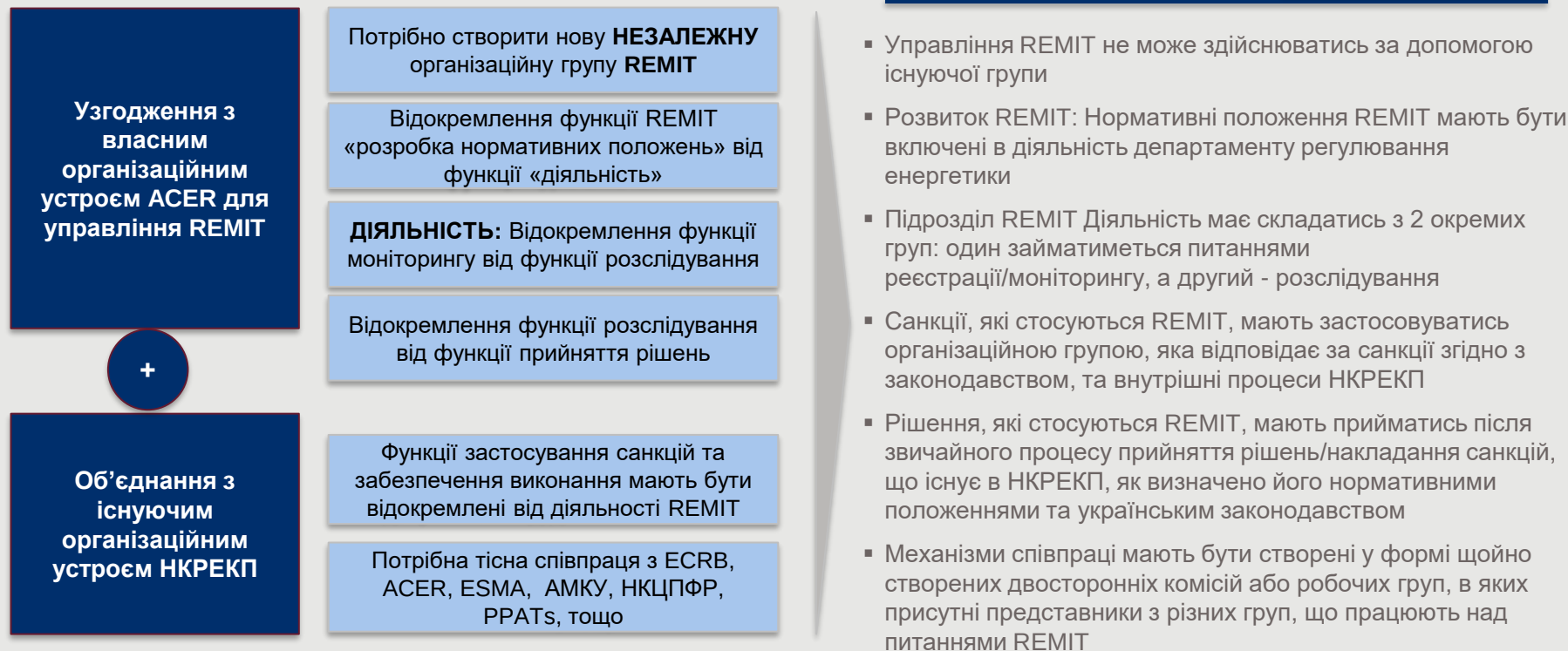
Удосконалення роботи ринків

Контур

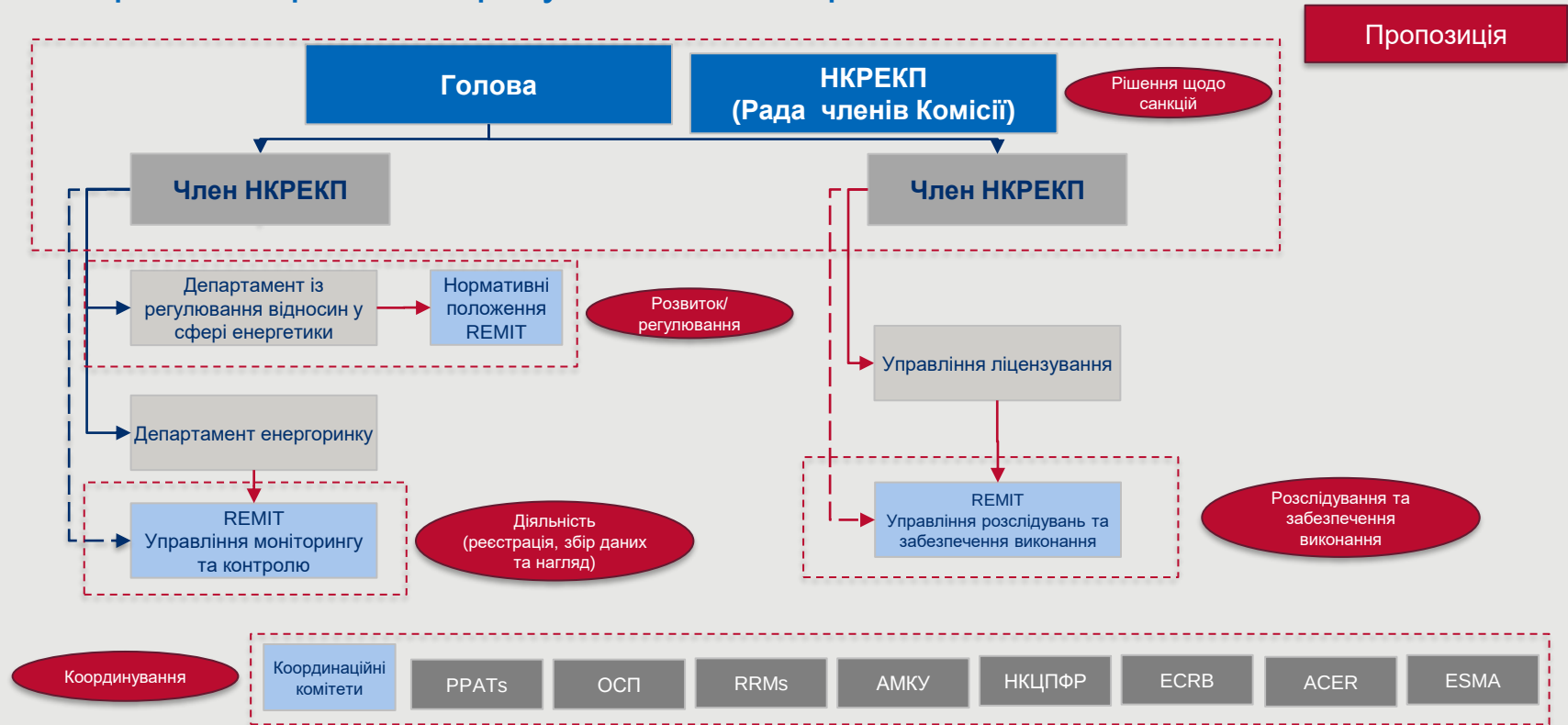
НКРЕКП повинна розпочати планування потрібної організаційної моделі для REMIT, яка найкращим чином узгоджується з її існуючими структурами та законодавством/ Вторинне законодавство, яке регулює функціонування НКРЕКП

Команда HICD допоможе НКРЕКП у виконанні цього завдання і готова надати будь-яку підтримку щодо розробки організаційного устрою, визначення її розміру, укомплектування персоналом, розвитку JD, підвищення професійної кваліфікації тощо

Аналіз чинного устрою НКРЕКП допоміг нам сформулювати деякі **ПОПЕРЕДНІ** організаційні принципи, які потрібно обговорити та в подальшому розвинути

На цьому етапі нам здається логічним, що майбутні групи REMIT мають бути створені для звітування перед членом Комісії, який відповідає за енергетичні ринки та регулювання енергетики

— Дякую!

Проект
Енергетичної
Безпеки

Ця презентація стала можливою завдяки підтримці Американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст цієї презентації є винятковою відповідальністю компанії Tetra Tech, Inc. і не обов'язково відображає погляди USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки. Цю презентацію складено фахівцями компанії Tetra Tech, Inc. для Проекту енергетичної безпеки (ПЕБ) USAID.